

Sygn. akt II PSKP 108/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 listopada 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Gonera (przewodniczący)

SSN Józef Iwulski (sprawozdawca)

SSN Krzysztof Rączka

w sprawie z powództwa Ł. L.

przeciwko Urzędowi m. st. Warszawy w Warszawie

o ustalenie warunków stosunku pracy, wynagrodzenie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 16 listopada 2022 r.,

skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie
z dnia 21 stycznia 2020 r., sygn. akt XXI Pa 672/19,

**uchyla zaskarżony wyrok w punktach 3, 4 i 5 oraz w tym
zakresie wyrok Sądu Rejonowego dla Warszawy - Śródmieścia w
Warszawie i przekazuje sprawę temu Sądowi Rejonowemu
Wydziałowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych do ponownego
rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego i
apelacyjnego.**

UZASADNIENIE

Ł. L. wniósł o ustalenie warunków pracy i płacy oraz o zasądzenie zaległego wynagrodzenia. W uzasadnieniu podał, że 21 maja 2015 r. Rada Dzielnicy [...] wybrała go na stanowisko zastępcy Burmistrza Dzielnicy [...] m.st. Warszawy, a zatem został z nim nawiązany stosunek pracy na podstawie wyboru. W takiej sytuacji pracodawca powinien potwierdzić na piśmie ustalenia co do warunków zatrudnienia, w szczególności określić łączne wynagrodzenie za pracę odpowiadające rodzajowi pracy, ze wskazaniem składników wynagrodzenia.

Pozwany Urząd m.st. Warszawy wniósł o oddalenie powództwa, gdyż na skutek uchwały Rady m.st. Warszawy z 27 sierpnia 2015 r., nr [...], stwierdzono nieważność uchwały Rady Dzielnicy [...] z 21 maja 2015 r. a postępowanie toczące się na drodze sądowoadministracyjnej potwierdziło zasadność wszczęcia procedury nadzoru.

Wyrokiem z 20 sierpnia 2019 r., VIII P 497/15, Sąd Rejonowy dla Warszawy - Śródmieścia w Warszawie, VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił powództwo i zasądził od powoda na rzecz pozwanego 450 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd Rejonowy ustalił, że uchwałą nr [...]1 Rady Dzielnicy [...] m.st. Warszawy z 21 maja 2015 r. powód został wybrany na zastępcę Burmistrza Dzielnicy [...]. Prezydent m.st. Warszawy wskutek przeprowadzonej oceny pod względem kryterium zgodności z prawem, podjął decyzję o wszczęciu procedury nadzoru a następnie wystąpił do Rady m.st. Warszawy z wnioskiem o stwierdzenie nieważności uchwały Rady Dzielnicy [...]. Uchwałą nr [...] z 27 sierpnia 2015 r. Rada Miasta Stołecznego Warszawy stwierdziła nieważność uchwały Rady Dzielnicy [...] z 21 maja 2015 r. nr [...]1, gdyż została ona podjęta z naruszeniem statutu Dzielnicy. Powód wniósł do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego skargę na uchwałę nr [...] Rady m.st. Warszawy z 27 sierpnia 2015 r., która wyrokiem Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego z 9 maja 2016 r. została oddalona. Następnie powód złożył skargę kasacyjną, którą Naczelny Sąd Administracyjny oddalił wyrokiem z 11 lipca 2018 r.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał, że powództwo podlegało oddaleniu w całości. Sąd Rejonowy podniósł, że zgodnie z art. 4 ust. 1 pkt 1 lit. e ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (aktualnie jednolity tekst: Dz.U. z 2022 r., poz. 530 ze zm.) pracownicy samorządowi w urzędzie m.st. Warszawy: burmistrz dzielnicy, zastępca burmistrza dzielnicy oraz pozostali członkowie zarządu dzielnicy są zatrudniani na podstawie wyboru. Według art. 43 ust. 1 tej ustawy w sprawach nieuregulowanych w ustawie stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu pracy. W art. 73 § 1 k.p. określono, że nawiązanie stosunku pracy następuje na podstawie wyboru, jeżeli z wyboru wynika obowiązek wykonywania pracy w charakterze pracownika. Kodeks pracy przewiduje więc, że sam wybór jest aktem, który rodzi stosunek pracy. Zdaniem Sądu Rejonowego, należy to rozumieć w ten sposób, że wybór jest bezpośrednim źródłem tego stosunku prawnego, a nie, że stanowi jedynie podstawę do następczego nawiązania stosunku pracy. Odnosząc powyższe do ustalonych okoliczności faktycznych, Sąd Rejonowy stwierdził, że stosunek pracy powoda jako zastępcy burmistrza dzielnicy, mógł powstać jedynie na podstawie wyboru i wyłącznie w przypadku stwierdzenia ważności oraz skuteczności stosownej uchwały rady dzielnicy. Sam akt wyboru w postaci uchwały Rady Dzielnicy [...] co do oceny skuteczności i ważności podlegał regulacjom prawa administracyjnego. Uchwała Rady Dzielnicy [...], na podstawie której powód został wybrany do zarządu dzielnicy, została jednak uznana za nieważną na skutek podjęcia czynności nadzorczych przez Prezydenta m.st. Warszawy, a następnie na mocy uchwały nr [...] Rady Miasta Stołecznego Warszawy z 27 sierpnia 2015 r., a tym samym została wyeliminowana z obrotu prawnego. Następnie, Wojewódzki Sąd Administracyjny oddalił skargę powoda na uchwałę Rady Miasta Stołecznego Warszawy z 27 sierpnia 2015 r., a wreszcie Naczelny Sąd Administracyjny oddalił skargę kasacyjną powoda. Skoro zarówno Wojewódzki Sąd Administracyjny, jak i Naczelny Sąd Administracyjny stwierdziły, że została zasadnie uruchomiona procedura nadzoru a w konsekwencji stwierdzono nieważność uchwały z 21 maja 2015 r. o wyborze powoda, to - zdaniem Sądu Rejonowego - należało przyjąć, że powód nie został skutecznie wybrany na stanowisko zastępcy Burmistrza Dzielnicy [...], a zatem pomiędzy stronami nie został nawiązany stosunek pracy. Stwierdzenie nieważności

uchwały Rady Dzielnicy [...] m.st. Warszawy z 21 maja 2015 r. spowodowało bowiem "wyeliminowanie jej z obrotu prawnego", a więc nie doszło do ważnego i skutecznego wyboru powoda na stanowisko zastępcy Burmistrza Dzielnicy [...], a w konsekwencji nawiązania stosunku pracy z powodem na podstawie wyboru. Sąd Rejonowy odwołał się do poglądów wyrażonych na gruncie ustawy o samorządzie gminnym w odniesieniu do instytucji rozstrzygnięcia nadzorczego. Po uzyskaniu waloru prawomocności, wywołuje ono skutek prawny polegający na tym, że zakwestionowana uchwała (zarządzenie lub część tych aktów) organu gminy eliminowana jest z obrotu prawnego z mocą wsteczną, to jest od daty podjęcia uchwały. Od samego początku taki akt nie wywołuje więc żadnych skutków prawnych z niego wynikających (wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Olsztynie z dnia 17 sierpnia 2016 r., II SA/OI 476/16). Sąd pierwszej instancji odwołał się także do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 14 listopada 2018 r., III BP 5/17, w którym podkreślono, że ze względu na ukształtowaną przepisami ustawowymi konstrukcję prawomocności rozstrzygnięcia nadzorczego, wstrzymanie wykonania uchwały organu samorządu terytorialnego jawi się jako swoista gwarancja skuteczności nadzoru. Stan wstrzymania wykonania takiej uchwały trwa aż do czasu uprawomocnienia się zapadłego rozstrzygnięcia nadzorczego bądź jego wzruszenia przez sąd administracyjny. W pierwszej z tych sytuacji usunięcie z obrotu prawnego uchwały z mocą *ex tunc* "konsumuje" akt jej wstrzymania przez organ nadzoru, w drugiej zaś - uchylene rozstrzygnięcia nadzorczego jako aktu kończącego postępowanie nadzorcze, pozbawia mocy wiążącej zastosowany w jego trakcie środek ochrony tymczasowej. Niezaskarżone (prawomocne) rozstrzygnięcie nadzorcze, stwierdzające nieważność uchwał organu samorządu terytorialnego, pozbawia je mocy obowiązującej. W ocenie Sądu Rejonowego, analogicznie należy traktować skutki czynności nadzorczych podjętych na podstawie statutu Dzielnicy [...] m.st. Warszawy w postaci stwierdzenia ich nieważności. Jak wyjaśnił Naczelny Sąd Administracyjny w uzasadnieniu wyroku wydanego w sprawie ze skargi kasacyjnej powoda (II OSK 2181/16) sprawowanie przez Radę m.st. Warszawy nadzoru nad działalnością jednostek pomocniczych znajduje oparcie w przepisach rangi ustawowej i nie narusza kompetencji rady dzielnicy do wyboru zarządu dzielnicy. Uprawnienie organów m.st. Warszawy do

sprawowania nadzoru nad działalnością, organów jednostki pomocniczej obejmuje wszystkie rozstrzygnięcia (akty) podejmowane przez te organy, w tym również dotyczące obsady personalnej zarządu dzielnicy. Rozstrzygnięcie sporu z zakresu prawa pracy, a więc w istocie sporu o wtórnych skutkach prawnych aktów administracyjnych, nie może niweczyć ani konwalidować wadliwie podjętych aktów z zakresu administracji publicznej (wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 11 lipca 2017 r., II OSK 1448/17). W ocenie Sądu Rejonowego wadliwa i usunięta z obrotu prawnego uchwała Rady Dzielnicy [...] m.st. Warszawy nie mogła skutecznie doprowadzić do powstania stosunku pracy. W konsekwencji niezasadne było również żądanie ustalenia warunków pracy i płacy oraz żądanie zasądzenia wynagrodzenia za sporny okres. Sąd uznał że powód nigdy nie został skutecznie wybrany na stanowisko zastępcy Burmistrza i nie mógł domagać się ustalenia warunków zatrudnienia na tym stanowisku.

Wyrokiem z dnia 21 stycznia 2020 r., XXI Pa 672/19, Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie na skutek apelacji powoda odrzucił tę apelację w zakresie, w jakim dotyczyła roszczenia o ekwiwalent za urlop (pkt 1); uchylił zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego w punkcie I i II w zakresie roszczenia o wynagrodzenie, to jest o zapłatę 36.817,19 zł i sprawę przekazał w tym zakresie do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia Sądowi Rejonowemu dla Warszawy - Śródmieścia w Warszawie, Wydziałowi Cywilnemu, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach w postępowaniu apelacyjnym i zażaleniowym co do powyższego roszczenia (pkt 2); oddalił apelację w zakresie dotyczącym roszczenia o ustalenie warunków stosunku pracy (pkt 3); zmienił punkt II zaskarżonego wyroku w ten sposób, że zasądził od powoda na rzecz pozwanego 2.250 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w zakresie roszczenia o ustalenie warunków stosunku pracy (pkt 4); zasądził od powoda na rzecz pozwanego 1.500 zł tytułem zwrotu kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym i zażaleniowym w zakresie roszczenia o ustalenie warunków stosunku pracy, w tym 1.470 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt 5).

Sąd Okręgowy uznał, że apelacja podlegała uwzględnieniu jedynie w zakresie roszczenia o wynagrodzenie, aczkolwiek nie z przyczyn w niej wskazanych i tylko o ile zmierzała do uchylenia w zaskarżonego wyroku w tej

części i przekazania sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania. W pozostałym zakresie apelacja była bezzasadna. Sąd drugiej instancji uznał, że co do zasady roszczenie o ustalenie warunków pracy zostało ocenione przez Sąd Rejonowy w sposób właściwy. Prawidłowe w tej części są także ustalenia faktyczne, wobec czego Sąd Okręgowy je podzielił i przyjął za swoje, co było równoznaczne z brakiem konieczności szczegółowego przywoływania i powtarzania ustaleń Sądu pierwszej instancji. Trafna była też argumentacja prawna dotycząca tego roszczenia. Sąd Okręgowy powtórzył za Sądem pierwszej instancji, że w stosunku pracy z wyboru, powstałym na gruncie przepisów ustawy o pracownikach samorządowych, źródłem jego powstania nie jest wola stron, ale akt z zakresu administracji publicznej, podlegający nadzorowi organów gminy, a także zaskarżeniu do sądu administracyjnego. Jak słusznie zauważył więc Sąd Rejonowy wadliwa i usunięta z obrotu prawnego uchwała Rady Dzielnicy [...] m.st. Warszawy nie mogła skutecznie doprowadzić do powstania stosunku pracy. W rezultacie nie było podstaw do ustalenia warunków pracy i płacy w postępowaniu sądowym, gdyż powód nie został skutecznie wybrany na stanowisko zastępcy Burmistrza, co również zostało trafnie dostrzeżone przez Sąd pierwszej instancji. W tym zakresie apelacja była bezzasadna i podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

Pomimo tego, że Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił, że nie mogło dojść do nawiązania stosunku pracy, gdyż powód nie został skutecznie wybrany na stanowisko zastępcy Burmistrza, to pominął jednocześnie, że powód wykonywał określone czynności na rzecz Urzędu Miasta Stołecznego. To że czynności te nie były wykonywane w ramach stosunku pracy, nie przesądza, że powodowi nie należy się za nie zapłata. Zakres tych czynności, ich ilość i rodzaj, nie były przedmiotem badania Sądu pierwszej instancji, który stwierdził jedynie, że wynagrodzenie nie mogło być przedmiotem rozstrzygnięcia z uwagi na nieistnienie stosunku pracy. Doprowadziło to do nierozpoznania przez Sąd Rejonowy istoty sprawy w zakresie roszczenia o wynagrodzenie za wykonanie wskazanych przez powoda czynności. Wynagrodzenie nie jest bowiem świadczeniem właściwym wyłącznie dla stosunku pracy i przesądzenie, że strony nie łączył stosunek pracy nie może prowadzić do oddalenia powództwa tylko z tej przyczyny. Zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego w części dotyczącej roszczenia o wynagrodzenie podlegał

więc uchyleniu na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. i przekazaniu Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania z uwagi na nierozpoznanie istoty sprawy. Jednakże - mając na względzie stwierdzenie nieistnienia stosunku pracy - Sąd Okręgowy uznał, że właściwy do rozpatrzenia sprawy powoda w zakresie wynagrodzenia będzie wydział cywilny Sądu Rejonowego.

Powód złożył od wyroku Sądu Okręgowego skargę kasacyjną, zaskarżając go w zakresie pkt 3-5 sentencji. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie: 1) art. 24 Konstytucji RP, przez naruszenie zasady, mocą której praca znajduje się pod ochroną Rzeczypospolitej Polskiej i zastosowanie niedającej się akceptacji przez ten pryzmat wykładni, w wyniku której pracownik, w dobrej wierze i wykonujący zatrudnienie zgodnie ze swoim prawnym obowiązkiem, zostaje go następnie pozbawiony przez administracyjne zanegowanie nawiązania stosunku pracy z przyczyn od niego niezależnych, co rzutuje w konsekwencji na odmówienie prawa pracownika do ustalenia wysokości wynagrodzenia za okres faktycznie przepracowany; 2) art. 4 ust. 1 pkt 1 lit. e ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych oraz art. 73 § 1 k.p., przez bezpodstawne zakwestionowanie nawiązania oraz czasowego istnienia (faktycznie realizowanego) stosunku pracy na podstawie wyboru, z tego tylko względu, że następnie, w reżimie publicznoprawnym stwierdzono nieważność aktu, mocą którego nawiązał się stosunek pracy, co w realiach sprawy, oznaczać miałyby, że obowiązująca w określonym czasie (od dnia podjęcia i wejścia w życie, to jest od 21 maja 2015 r. do dnia stwierdzenia jej nieważności przez Radę m.st. Warszawy, to jest do 27 sierpnia 2015 r.) uchwała Rady Dzielnicy [...] m.st. Warszawy o wyborze powoda, nie stanowiła podstawy nawiązania jego stosunku pracy na podstawie wyboru, który miałby *de facto* nigdy nie istnieć wobec wdrożenia statutowych czynności nadzorczych, podczas gdy skutek *ex tunc* nie powinien mieć zastosowania w wymiarze pracowniczym i niweczyć nawiązanego i zrealizowanego w danym czasokresie stosunku pracy; 3) art. 73 § 2 k.p., przez uznanie, że następce zdarzenie administracyjnoprawne (stwierdzenie nieważności uchwały o wyborze) nie stanowi wygaśnięcia mandatu, o którym mowa w tym przepisie, a definitywnie i wstecz niweczy stosunek pracy; 4) § 64 ust. 1 i 3 statutu Dzielnicy [...] m.st. Warszawy, przez przyjęcie, że stwierdzenie nieważności uchwały Rady Dzielnicy

powoduje skutek *ex tunc* w reżimie prawa pracy, skutkując definitywne zniweczenie realizowanego zatrudnienia, co nie jest do pogodzenia z zasadami prawa pracy i ochroną pracownika jako słabszej strony stosunku pracy; 5) art. 29 § 1-4 w związku z § 5 k.p., przez przyjęcie, że powodowi nie przysługuje uprawnienie do ustalenia warunków jego stosunku pracy z wyboru - odpowiednio, jak dla umowy o pracę - w sytuacji, gdy pracodawca zaniechał tych czynności z naruszeniem wymienionych przepisów, mimo realizowania zatrudnienia przez określony czas; 6) art. 80 k.p., przez uznanie, że - mimo wykonanej pracy w czasie trwania stosunku pracy z wyboru - powodowi nie przysługuje roszczenie o ustalenie przez Sąd warunków pracy (wysokości wynagrodzenia) za okres faktycznie przepracowany; 7) art. 11³ oraz art. 18^{3a} § 1 k.p., przez naruszenie zasady równego traktowania w zatrudnieniu ze względu na przekonania polityczne powoda, przez przyjęcie, że zgodna z tymi przepisami pozostaje identyczna sytuacja prawna stwierdzenia *ex tunc* nieważności aktu wyboru J. M. na zastępcę Burmistrza, w którym - inaczej niż w przypadku powoda - pozwany Urząd m.st. Warszawy nie kwestionował warunków pracy i wynagrodzenia; 8) art. 189 k.p.c., przez odmówienie ustalenia powodowi warunków pracy (wysokości wynagrodzenia), mimo oczywistego interesu prawnego wobec zaniechania tejże obligatoryjnej i nakazanej ustawowo czynności przez pracodawcę; 9) art. 8 k.p., przez przyjęcie dopuszczalności sytuacji, w której nierzetelny pracodawca postępujący nielojalnie względem pracownika, m.in. nie ustalając mu wbrew ustawowemu obowiązкови wysokości wynagrodzenia, staje się następnie beneficjentem własnych naruszeń prawa, następnie uwalniając się od wszelkich świadczeń wobec osoby, która w dobrej wierze swoją pracę wykonywała przez okres kilkumiesięczny.

W uzasadnieniu skargi kasacyjnej powód podniósł, że nieważność *ex tunc* nie rozciąga się na sferę prawa pracy i nie może prowadzić do zniweczenia stosunku pracy oraz praw pracownika do świadczeń za faktycznie przepracowany okres jego trwania. W ocenie powoda świadczenie pracy w dobrej wierze i w ramach realizacji prawnego obowiązku, nie może nigdy skutkować - także wobec treści art. 80 k.p. - pozbawienia pracownika prawa do wynagrodzenia, czy też późniejszego zanegowania samego zatrudnienia (i tym samym wszelkich wiążących się z tym uprawnień, jak staż pracy, czy ochrona ubezpieczeniowa).

Mając na uwadze powyższe, powód wniósł o zmianę wyroku przez uwzględnienie powództwa, to jest ustalenie warunków pracy i płacy powoda na stanowisku zastępcy Burmistrza Dzielnicy [...] m.st. Warszawy za okres od 21 maja 2015 r. do 27 sierpnia 2015 r. w niedyskryminacyjnej wysokości 11.295 zł miesięcznie; uchylenie rozstrzygnięcia o kosztach procesu oraz zasądzenie na rzecz powoda kosztów procesu, w tym zastępstwa procesowego, za obie instancje oraz postępowanie kasacyjne według norm prawem przepisanych, ewentualnie o uchylenie skarżonego kasacyjnie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Warszawie.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną strona pozwana wniosła o oddalenie skargi kasacyjnej oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych w postępowaniu kasacyjnym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna okazała się uzasadniona.

Powód, formułując zarzuty kasacyjne, zmierza do wykazania, że - mimo stwierdzenia w dniu 27 sierpnia 2015 r. uchwałą nr [...] Rady m. st. Warszawy nieważności uchwały z dnia 21 maja 2015 r. nr [...]1 Rady Dzielnicy [...] - jego stosunek pracy nie powinien być uznany za nieistniejący, a w związku z tym przysługuje mu prawo do wynagrodzenia za okres faktycznie przepracowany.

Oceny prawne skarżącego w tym przedmiocie należy podzielić. Stosownie do art. 4 ust. 1 pkt 1 lit. e ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych na podstawie wyboru w urzędzie m.st. Warszawy są zatrudniani burmistrz dzielnicy m.st. Warszawy, zastępca burmistrza dzielnicy m.st. Warszawy i pozostali członkowie zarządu dzielnicy m.st. Warszawy. Czyli uchwałą z dnia 21 maja 2015 r. nr [...]1 Rady Dzielnicy [...] powód został wybrany na stanowisko, na którym zatrudnienie następuje na podstawie wyboru (nie miała więc zastosowania wykładnia przedstawiona w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 28 kwietnia 1997 r., I PKN 113/97, OSNAPiUS 1998 nr 4, poz. 123; OSP 1998 nr 6, poz. 119, z glosą T. Kuczyńskiego). Zgodnie z art. 73 § 1 k.p. nawiązanie stosunku pracy następuje na podstawie wyboru, jeżeli z wyboru wynika obowiązek wykonywania pracy w

charakterze pracownika. Akt wyboru na stanowisko "etatowe" jest samodzielną podstawą do nawiązania stosunku pracy, ponieważ sam wybór rodzi bezpośrednio stosunek pracy, nie jest natomiast aktem, który dopiero zobowiązuje do nawiązania umowy o pracę (tak przykładowo H. Szewczyk: Wybór jako podstawa prawna nawiązania stosunku pracy w samorządzie terytorialnym, PiZS 1999 nr 7-8, s. 40). Wskutek wyboru powoda na stanowisko zastępcy burmistrza dzielnicy powstał więc (został nawiązany) stosunek pracy z wyboru, czego potwierdzeniem było dopuszczenie powoda do wykonywania pracy na tym stanowisku.

Sądy orzekające w rozpoznawanej sprawie uznały, że uchwała Rady m. st. Warszawy z dnia 27 sierpnia 2015 r., stwierdzająca nieważność uchwały z dnia 21 maja 2015 r. Rady Dzielnicy [...], na mocy której wybrano powoda na zastępcę Burmistrza Dzielnicy [...] działa również w sferze stosunku pracy, bowiem nieważność tej uchwały wywiera skutek wsteczny (*ex tunc*), a więc taka nieważna uchwała nie mogła wykreować stosunku pracy. Poglądu tego nie można zaakceptować. W orzecznictwie przyjmuje się, że administracyjny tryb podważania uchwał organów samorządu terytorialnego, także tych dotyczących odwoływania pracowników samorządowych z zajmowanych stanowisk oraz konsekwencje zastosowania tego trybu kontroli na gruncie prawa administracyjnego, nie mają prostego przełożenia na regulacje prawa pracy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 listopada 2018 r., III BP 5/17, LEX nr 2577448). Podkreśla się także, że prawo pracy nie posługuje się konstrukcją nieważności, co zostało podyktowane koniecznością ochrony interesów pracownika, ale również pracodawcy. W wyroku z dnia 5 grudnia 2017 r., I PK 129/17 (LEX nr 2433078) Sąd Najwyższy zwrócił uwagę, że więź pracowniczą cechują obowiązki stron o charakterze ciągłym, które dodatkowo rozłożone są w czasie. W tych okolicznościach postawienie na efekt nieważności wprowadzałoby do zatrudnienia pracowniczego czynnik niepewności. W konsekwencji powyższych rozważań Sąd Najwyższy uznał, że stwierdzona nieważność aktu kreującego stosunek pracy może stanowić podstawę do odwołania pracownika, nie można jednak twierdzić, że powstałe i realizowane zatrudnienie dotknięte jest nieważnością. Również w literaturze trafnie stwierdza się, że - mimo istnienia rozbieżności co do następstw prawomocnego orzeczenia o niezgodności z prawem uchwały o wyborze członków organów wykonawczych

jednostek samorządu terytorialnego i ich związków (skutek *ex nunc lub ex tunc*) - uznanie aktu wyboru za nieistniejący w sferze stosunku pracy może nastąpić jedynie ze skutkiem na przyszłość. Koncepcja ta pozostaje w zgodzie z potrzebą ochrony praw pracowników samorządowych (A. Giedrewicz-Niewińska: Wybór jako podstawa nawiązania stosunku pracy z pracownikami samorządowymi, Warszawa 2008, pkt 3.2.4. Zarząd dzielnicy m.st. Warszawy).

Powyższe prowadzi do wniosku, że stwierdzenie nieważności (uchwały) aktu wyboru na określone stanowisko, nie uzasadnia uznania, iż ze skarżącym nie został nawiązany stosunek pracy na podstawie wyboru, zwłaszcza że w okresie między wydaniem uchwały o wyborze powoda a uchwałą stwierdzającą jej nieważność, powód wykonywał obowiązki pracownicze. Podjęcie uchwały z dnia 27 sierpnia 2015 r. stwierdzającej nieważność uchwały o wyborze powoda na stanowisko zastępcy Burmistrza należy kwalifikować - stosownie do treści art. 73 § 2 k.p. - jako wygaśnięcie mandatu do zajmowania tego stanowiska, co spowodowało z tą datą rozwiązanie stosunku pracy; tak uważa też powód (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 grudnia 1979 r., I PR 93/79, OSNCP 1980 nr 6, poz. 122; OSPIKA 1982 nr 3-4, poz. 47, z glosą W.J. Katnera).

Uznanie zasadności zarzutów naruszenia art. 4 ust. 1 pkt 1 lit. e ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych oraz art. 73 § 1 i 2 k.p. było wystarczające do uwzględnienia skargi kasacyjnej. Sąd Najwyższy uznał za właściwe uchylenie na podstawie art. 398¹⁵ § 1 zdanie drugie k.p.c. nie tylko wyroku sądu drugiej instancji (w zaskarżonej części), ale także orzeczenia sądu pierwszej instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania temu sądowi jako sprawy ze stosunku pracy. Prawna kwalifikacja stosunku prawnego łączącego strony wynikająca z prawomocnego wyroku Sądu drugiej instancji została bowiem uchylona i wiążąca jest jego kwalifikacja jako stosunku pracy. Tym samym odpadło uzasadnienie rozpoznania roszczenia o zapłatę tego wynagrodzenia w zwykłym postępowaniu cywilnym (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 7 marca 2006 r., I PK 146/05, OSNP 2007 nr 5-6, poz. 67; Gdańskie Studia Prawnicze-Przegląd Orzecznictwa 2009 nr 1, s. 127, z glosą A. Musiały; z dnia 23 lipca 2009 r., II PK 25/09, OSNP 2011 nr 5-6, poz. 76 oraz z dnia 5 marca 2015 r., III PK 50/14, LEX nr 1731107). Powód nie stracił przy tym interesu prawnego w ustaleniu warunków

zatrudnienia (a przede wszystkim istnienia stosunku pracy kwestionowanego przez stronę pozwaną). Również jednoczesne dochodzenie przez powoda zasądzenia tego wynagrodzenia za pracę nie eliminuje po jego stronie interesu prawnego w ustaleniu (por. przykładowo uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 11 maja 1994 r., II PZP 1/94, OSNAPiUS 1994 nr 6, poz. 96 i wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 września 1998 r., I PKN 334/98, OSNAPiUS 1999 nr 20, poz. 646). Sprawa o zasądzenie wynagrodzenia za pracę (jeżeli nie została jeszcze zakończona) powinna być rozpoznana jako sprawa ze stosunku pracy (przez wydział pracy).

Mając na uwadze powyższe Sąd Najwyższy w oparciu o art. 398¹⁵ § 1 i 108 § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.